

ASIA**Käräjätuomarin epäillyt rikokset****ASIAN VIREILLETULO**

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden laamanni lähetti kirjeellään 25.3.2013 oikeuskanslerinvirastolle tiedoksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten Rikosseuraamuslaitoksen kirjeen 22.3.2013 ja siihen liittyvän todistuksen tutkintavangin vapauttamisesta. Kirjeessä Rikosseuraamuslaitos saattoi laamannin tietoon kaksi Vantaan vankilassa säilytettyjen vangittujen vapauttamista koskevaa tapausta.

Kirjeessä mainitussa ensimmäisessä tapauksessa henkilö oli vangittu Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden 19.11.2012 tekemällä päätöksellä ja hän oli samana päivänä saapunut Vantaan vankilaan tutkintavankina säilytettäväksi. Henkilö oli 20.11.2012 alkanut suorittamaan vankeusrangaistusta ja oli tällöin muuttunut vankeus- ja tutkintavangiksi. Rangaistusaikalaskelmaa tarkastettaessa 20.3.2013 oli päätetty tarkistaa, vieläkö henkilö oli pidettävä vangittuna. Käräjäoikeudesta oli saatu tieto, että siellä oli jo 10.1.2013 tehty päätös, jolla henkilö oli käsiteltävän asian osalta päästettävä vapaaksi. Päätöstä ei kuitenkaan ollut toimitettu Vantaan vankilaan. Pyynnöstä päätös oli faksattu käräjäoikeudesta Vantaan vankilaan 20.3.2013 ja henkilö oli tämän jälkeen muuttunut vankeusvangiksi.

Kirjeessä mainitussa toisessa tapauksessa Vantaan vankilasta päästettiin 13.3.2013 vapaaksi (käräjäoikeuden päätöksellä 28.12.2012 vangittavaksi määrätty) tutkintavanki Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden 26.2.2013 tekemän päätöksen perusteella. Tätäkään päätöstä ei kirjeen mukaan aiemmin ollut toimitettu Vantaan vankilaan. Päätös oli faksattu Vantaan vankilaan 13.3.2013 tutkintavangin omaisten tiedusteltua käräjäoikeudesta tämän vapautumista.

Edellä mainittujen 10.1.2013 ja 26.2.2013 päätettyjen pakkokeinoasioiden käsittelijänä Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa on ollut käräjätuomari A.

ESITUTKINTA

Keskusrikospoliisi on toimittanut esitutinnan, jossa A:ta on kuultu rikoksesta epäiltynä. Esitutkintapöytäkirjat 2400/R/523/13 (epäilty tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen 10.1.2013) ja 2400/R/524/13 (epäilty tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen 26.2.2013 sekä epäilty virkavelvollisuuden rikkominen ja kunnianloukkaus 28.12.2012) ovat valmistuneet 2.4.2014 ja keskusrikospoliisi on siirtänyt asiat syyteharkintaani.

Keskusrikospoliisi toimitti esitutinnan 16.9.2013 tekemästani pyynnöstä. Siltä osin kuin kyse on epäilystä virkavelvollisuuden rikkomisesta ja kunnianloukkauksesta 28.12.2012 keskusrikospoliisi toimitti esitutinnan sen johdosta, että toisen asian asianomistaja (eli vangitsemisistunnossa 28.12.2012 vastaajana ollut henkilö) oli kuulustelussaan esitutkinnassa väittänyt, että A olisi vangitsemisistunnossa sanonut hänelle: ”Oletsa jotenkin jälkeenyään?”.

Keskusrikospoliisi on vielä toimittanut 7.10.2014 tekemästani pyynnöstä lisätutinnan asiassa 2400/R/524/13, jonka pöytäkirja 2400/R/524/13 Li1 (epäilty tuottamuksellinen vapaudenriisto 26.2.-13.3.2013) on valmistunut 31.10.2014.

RATKAISU

1. Epäillyt laiminlyönnit ilmoittaa vapauttamispäätöksistä vankilaan

1.1 Tapahtumat suoritettuna esitutinnan perusteella

a) A oli 10.1.2013 Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa käsitelty tapahtuma-aikana voimassa olleen pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 24 §:n 2 momentin mukaista vangitun vapaaksi päästämistä koskevaa asiaa. Tutkintavanki ei ollut läsnä asian käsittelyssä. Käräjäoikeus oli kyseisenä päivänä antamallaan päätöksellä määrännyt vangitun päästettäväksi vapaaksi. Päätöstä ei heti toimitettu tai siitä ilmoitettu käräjäoikeudesta vankilaan, missä tutkintavankia säilytettiin. Ulkopuolisen tahon otettua käräjäoikeuteen yhteyttä päätös faksattiin käräjäoikeudesta vankilaan 20.3.2013, jolloin tutkintavanki vapautettiin tutkintavankeudesta – jossa vangitsemispäätöksen mukaisesti tutkintavangilla ei ollut kirjeenvaihto- tai puhelimen käyttöoikeutta eikä tapaamisoikeutta tai oikeutta muulla tavoin pitää yhteyttä muihin henkilöihin kuin asianajaansa, lähiomaisiinsa ja läheisiinsä – ja hän jatkoi vankeusvankina.

b) A oli 26.2.2013 toisessa tapauksessa käsitelty käräjäoikeudessa niin ikään tapahtuma-aikana voimassa olleen pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 24 §:n 2 momentin mukaista vangitun vapaaksi päästämistä koskevaa asiaa. Tutkintavanki ei ollut läsnä asian käsittelyssä. Käräjäoikeus oli kyseisenä päivänä antamallaan päätöksellä määrännyt vangitun päästettäväksi vapaaksi. Tätäkään päätöstä ei heti toimitettu tai siitä ilmoitettu käräjäoikeudesta vankilaan, missä tutkintavankia säilytettiin. Ulkopuolisen tahon otettua käräjäoikeuteen yhteyttä päätös faksattiin käräjäoikeudesta vankilaan 13.3.2013, jolloin tutkintavanki päästettiin vankilasta vapaaksi.

Esitutkinnassa kuultuna A ei ole kiistänyt edellä kerrottujen tapahtumatietojen oikeellisuutta.

1.2 A:n menettelyn rikosoikeudellinen arviointi

1.2.1 Sovelletut rangaistussäännökset

Mikään ei viittaa siihen, että vapauttamispäätöksistä ilmoittamatta jättämisissä olisi kyse tahallista laiminlyönnestä, joten edellä kerrotuissa tapauksissa a) ja b) tulee kyseeseen mahdollinen tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen ja tapauksessa b) myös mahdollinen tuottamuksellinen vapaudenriisto.

Rikoslain 25 luvun 6 §:n (578/1995) 1 momentin mukaan joka huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vapaudenmenetyksen, on tuomittava, jollei tekoa huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko ole vähäinen, tuottamuksellisesta vapaudenriistosta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rikoslain 40 luvun 10 §:n (604/2002) mukaan jos virkamies virkaansa toimittaessaan huolimattomuudesta muulla kuin luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, hänet on tuomittava tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta varoitukseen tai sakkoon.

1.2.2 Epäilty tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen

1.2.2.1 Virkavelvollisuuden vastaisuus

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan mukaan jokaisella on oikeus vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Kohdan mukaan keneltäkään ei saa riistää hänen vapautaan, paitsi muun muassa silloin, kun hänen vapautensa riistetään lain nojalla hänen saattamiseksi toimivaltaisen viranomaisen tutkittavaksi, milloin on syytä epäillä hänen syyllistyneen rikokseen tai jos katsotaan välttämättömäksi estää häntä tekemästä rikosta tai pakenemasta teon jälkeen.

Perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Pykälän 3 momentissa säädetään muun ohella, että henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta ja että vapautensa menettäneen oikeudet turvataan lailla.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Lain 45 §:n (208/2000) 1 momentin mukaan lakia sovelletaan myös tuomarin virkaan ja tuomariin, jollei laissa toisin säädetä.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden laamannin 5.11.2012 antaman ohjeen ”Pakkokeinotuomarin tehtävät” 5 kohdassa todetaan seuraavaa: ”Kohdan 2 mukaisen vangitsemisasian uudelleenkäsittelyn istunut tuomari ilmoittaa viipymättä pakkokeinotuomarille uudelleenkäsittelyssä tehdyn päätöksen sisällön. Uudelleenkäsittelyn istunut tuomari vastaa kuitenkin ensisijaisesti siitä, että istunnossa tehdystä päätöksestä tehdään lain edellyttämät ilmoitukset, kuten esimerkiksi ilmoitukset poliisille (syyttäjälle) ja/tai vankilaan.”

Vapaudenriiston tulee kerrotun perusteella olla laillista kaiken aikaa. Selvää näin ollen on, että sinänsä lainmukainen vapaudenriistoperuste ei oikeuta vapaudenriistoa ja siihen liittyviä toimintarajoituksia enää vapauttamispäätöksen mukaisen vapauttamisajankohdan jälkeen. Kun

kyse on pakkokeinoistunnosta, jossa tutkintavanki ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä, käräjäoikeuden on tämän vuoksi välittömästi tutkintavangin vapauttamispäätöksen antamisen jälkeen ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että tutkintavangin säilyttävä taho saa käräjäoikeuden päätöksen tietoonsa kyetäkseen vapauttamaan tutkintavangin päätöksen mukaisesti (tapaus b) tai muutoin poistamaan tutkintavankeuteen liittyvät toimintarajoitukset (tapaus a).

Käsillä olevissa tapauksissa a) ja b) käräjäoikeus ei heti ilmoittanut vapauttamispäätöksistä tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle vaan vasta myöhemmin ulkopuolisen tahon otettua käräjäoikeuteen yhteyttä. A on asiaa käsitelleenä tuomarina ollut viime kädessä vastuussa mainitusta. Koska A on molemmissa tapauksissa laiminlyönyt ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vankilalle ilmoitetaan vapauttamispäätöksestä, on A edellä kerrotun perusteella rikkonut rikoslain 40 luvun 10 §:ssä tarkoitettuin tavoin virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa.

1.2.2.2 Yksi vai kaksi tekoa?

Laissa ei ole säännelty, onko mainittuja kahta hyvin samankaltaista epäiltyä laiminlyöntiä arvioitava rikosoikeudellisesti yhtenä kokonaisuutena vai erillisinä tekoina. Rikoslain lainvalmisteluasiakirjoissa tästä niin sanotusta rikoksen pitkittäissuuntaisesta rajaamisesta on todettu, ettei yhden ja useamman teon tapausten erottelemiseksi aina ole olemassa selviä perusteita, vaan ratkaisu jää usein riippumaan lainkäyttäjän harkinnasta (HE 40/1990 vp, s. 39). Kysymys on siten viime kädessä tapauskohtaisesta harkinnasta.

Tuottamuksellista virkavelvollisuuden rikkomista koskevassa korkeimman oikeuden ennakkopäätöksessä KKO 2006:33 on ollut muun ohella kysymys siitä, oliko tapauksessa syyteoikeus vanhimmista väitetyistä teoista vanhentunut. Mainitussa tapauksessa oli kyse yritystukien myöntämisestä koskevien päätösten tekemiseen liittyneestä säännöksistä piittaamattomuudesta ja huolimattomuudesta ratkaisujen perusteena olleiden seikkojen selvittämisessä. Korkein oikeus katsoi, että tapauksessa kysymys oli eri teoista ja että syyteoikeus sen vuoksi oli vanhimpien tekojen osalta vanhentunut. Korkeimman oikeuden tuomion perustelujen mukaan tapauksessa asennoituminen virkatehtäviin ei yksin ollut tekijä, jonka perusteella yksittäiset tukiratkaisut olisivat muodostaneet sellaisen asiallisesti ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden, että tekoja olisi tullut arvioida yhtenä rikoksena. Vähemmistöön jääneet jäsenet sen sijaan pitivät syytettyjen toimia sillä tavoin yhtenäisenä kokonaisuutena, että niitä olisi heidän näkemyksensä mukaan tullut pitää yhtenä tekona.

Korkeimman oikeuden ratkaisemassa tapauksessa on ollut kyse yksittäisten päätösten tekemiseen liittyvästä huolimattomuudesta ja säännöksistä piittaamattomuudesta. Päätöksessä 7.12.2006 (OKV/26/31/2005), jolla päätin syytteen nostettavaksi käräjätuomaria vastaan muun ohella tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta, toin esille kyseisen korkeimman oikeuden ennakkopäätöksen. Totesin, että tuolloin arvioitavanani olleessa tuomarin menettelystä oli sen sijaan kyse virkatehtävien jättämisestä hoitamatta asianmukaisesti lain edellyttämällä joutuisuudella koko päätöksessä mainittuna ajanjaksona, mikä oli johtanut päätöksessä kuvattuihin lukuisiin viivästymisiin. Totesin, että voitiin pitää sattumanvaraisena, montako yksittäistä viipymistä tuomarin määräajoista piittaamattomasta tavasta hoitaa virkatehtäviään oli aiheutunut. Näin ollen arvioitavana ollut tapaus erosi perusteiltaan siinä määrin korkeimman oikeuden ratkaisemasta tapauksesta, että ennakkopäätös ei suoraan soveltunut oikeusohjeksi arvioitaessa, oliko tuomarin laiminlyöntejä pidettävä yhtenä vai useana rikoksena. Tuomarin toistuvia ja samankaltaisia laiminlyöntejä yhdisti huolimattomuus säädettyjen määräaikojen noudattamisessa ja jälkitöiden tekemisessä viivytyksettä. Kysymys oli ollut lukuisista yksittäi-

sistä laiminlyönneistä muodostuvasta lainkäytön asianmukaisuutta ja sitä kohtaan tunnettavaa luottamusta loukkaavasta kokonaisuudesta. Näin ollen katsoin tapauksessa, että tuomarin laiminlyönnejä oli perusteltua arvioida rikosoikeudellisesti enemmän yhtenä kokonaisuutena kuin erillisinä tekoina. Kyseistä asiaa koskevassa päätöksessään 17.12.2007 (dnro E 07/112) Rovaniemen hovioikeus päätyi lähtökohtaisesti samaan arvioon.

Sittemmin olen samankaltaisissa tapauksissa päättäessäni syytteen nostamisesta tuomaria vastaan tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta arvioinut, että saman tuomarin käsiteltävänä olleiden useiden ajallisesti yhtenäisten asioiden käsittelyn viipymistä on arvioitava rikosoikeudellisesti yhtenä tekona. Kyseiset virkarikosasiat ratkaisseet tuomioistuimet ovat päätyneet samaan lopputulokseen (ks. esimerkiksi päätökseni 9.3.2009, dnro OKV/880/1/2006 ym. ja asiaa koskeva Helsingin hovioikeuden tuomio 1.12.2009, dnro E 09/834 sekä päätökseni 18.6.2012, dnro OKV/12/31/2011 ja sitä koskeva Helsingin hovioikeuden tuomio 11.4.2014, dnro E 13/351).

Käsillä olevassa asiassa A:n epäillyt laiminlyönnit ovat luonteeltaan täysin samankaltaisia tekoja; A on molemmissa tapauksissa epäilty laiminlyöneen varmistua siitä, että tutkintavangin vapauttamispäätöksistä ilmoitettiin tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Teot ovat myös ajallisesti hyvin lähellä toisiaan. Mahdollista on mielestäni näin ollen katsoa, että epäillyt laiminlyönnit muodostaisivat lainkäytön asianmukaisuutta ja sitä kohtaan tunnettavaa luottamusta loukkaavan asiallisesti ja ajallisesti yhtenäisen kokonaisuuden, jota olisi perusteltua arvioida rikosoikeudellisesti yhtenä tekona. Arviointi olisi näin ollen lähtökohtaisesti sama kuin edellä kerrotuissa tapauksissa, joissa kyse on ollut yksittäisten asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan velvollisuuden laiminlyönneistä.

Epäillyt laiminlyönnit ovat täysin erillisiä tapauksia, koska käsitellyillä asioilla ei ole ollut mitään yhteyttä toisiinsa. Sinänsä loukattu oikeushyvä – lainkäytön asianmukaisuus ja sitä kohtaan tunnettava luottamus – on kylläkin sama. Toisaalta arvioitaessa onko epäillyissä laiminlyönneissä nyt kyse yhdestä vai kahdesta teosta, ainakin tiettyä merkitystä on mielestäni mahdollista katsoa olevan sillä, että epäillyt laiminlyönnit perimmältään kuitenkin liittyvät yksilön henkilöllisiin perusoikeuksiin kuuluvaa vapautta ja sen riistämistä koskeviin kysymyksiin. Käsillä oleva asia eroaa mielestäni edellä kerrotuista viipymistapauksista myös siltä osin, että nyt on kyse tuomarin epäillyistä laiminlyönneistä yksinomaan varmistua kahden yksittäisen vapauttamispäätöksen ilmoittamisesta. Tässä mielessä asia on pikemminkin rinnastettavissa edellä kerrottuun korkeimman oikeuden käsittelemään asiaan kuin kerrottuihin viipymistapauksiin, joissa kyse on ollut virkatehtävien hoitamatta jättämisestä ylipäätään asianmukaisesti lain edellyttämällä joutuisuudella pidempinä ajanjaksoina, mikä on johtanut lukuisiin viivästymisiin.

Edellä kerrotun perusteella olen arvioinnissani päätenyt siihen, että A:n epäiltyjä laiminlyönnejä on arvioitava kahtena erillisenä tekona.

1.2.2.3 Tekojen vähäisyyden arviointi

Asiassa on vielä arvioitava, ylittävätkö A:n epäillyt teot rikoslain 40 luvun 10 §:n tunnusmerkistössä säädetyn vähäisyyssynnyksen vai ovatko ne tunnusmerkistössä mainitulla tavalla huomioon ottaen niiden haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoihin liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen vähäisiä.

Tuottamuksellisten virkarikosten rangaistavuuden perusteita ja tarvetta pohdittiin virkarikoslainsäädännön uudistuksen yhteydessä. Hallituksen esityksessä (HE 58/1988 vp, s. 19) on todettu muun ohella, ettei rangaistavuuden ulottaminen vähäisiin, lähinnä määrättyä menettelyta-

paa koskevien säännösten rikkomuksiin, joilla ei ole viran asianmukaisen hoidon tai yksityisten etujen kannalta mainittavampaa merkitystä, ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi siinä on todettu (s. 65), ettei säännöksillä ole tarkoin määriteltävissä, milloin virkavelvollisuuden rikkomista voidaan pitää vähäisenä, ja että tämän arvioiminen jää syyttävaviranomaisen ja viime kädessä tuomioistuimen harkittavaksi.

Vähäisyyttä arvioitaessa on edellä kerrotun perusteella huomiota kiinnitettävä muun muassa siihen, miten olennaisesti tekijä on menetellyt vastoin sitä, mitä edellytetään kysymyksessä olevan viran asianmukaiselta hoitamiselta, ja missä määrin virkamiehen menettely on loukannut tai vaarantanut yksityistä etua. Oikeuskäytännössä on annettu merkitystä myös sille, miten vakavasti teko vaarantaa luottamusta viranomaisen toiminnan asianmukaisuuteen (esim. KKO 2001:54). Teon vähäisyyden arviointi on viime kädessä suoritettava kokonaisarvostelun perusteella (KKO 2004:132).

A on esitutkinnassa vedonnut siihen, että Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa käräjäsihteerit ovat käytännössä lähettäneet ilmoitukset vapauttamispäätöksistä tarvittaville tahoille. Käsillä olevissa tapauksissa A:lla oli kertomansa mukaan ollut istunnoissa uusi käräjäsihteeri, joka oli aloittanut tehtävässään vuoden 2013 alussa. A:n mukaan pakkokeinoasioita on Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa niin vähän, että pakkokeinoasioille ei ole omaa kansliaa ja kun tuomari yhtenä kuukautena hoitaa pakkokeinoasioita, niin tämän sihteeri myös hoitaa niitä silloin. A:n mukaan käräjäoikeudessa ei ole uuden sihteerin kouluttautumiseen liittyen esimerkiksi sellaista järjestelmää, että pakkokeinoistunnoissa sihteerinä aiemmin toiminut kokeneempi sihteeri suorittaisi koulutusta tähän tehtävään. Näin ollen voidaan katsoa, että A:n velvollisuus varmistua vapauttamispäätösten ilmoittamisesta on käsillä olevissa tapauksissa ollut tavanomaistakin korostuneempi. Ylipäätään sillä seikalla, että sihteerit käytännössä hoitaisivat virkatehtäviä, joista asiaa käsitellyt tuomari on viime kädessä vastuussa, voidaan tapauksen kaltaisessa teon vähäisyysarvioinnissa antaa vain hyvin rajallista merkitystä etenkin silloin, kun kyse on henkilön vapaudenriistoon olennaisesti liittyvistä toimenpiteistä.

A on esitutkinnassa vedonnut myös muun ohella siihen, että käräjäsihteeri olisi tosin ilmoittanut vapauttamispäätöksistä muille tahoille, mutta ei vankilaan, ja että tapauksessa ei olisi kyse tuomitsemistoiminnasta vaan ”*asiakirjaliikenteeseen liittyvästä sinänsä inhimillisestä ja tietysti tavalla teknisestä virheestä*”. Näille seikoille ei kuitenkaan voi käsillä olevassa asiassa antaa olennaista merkitystä tekojen vähäisyysarvioinnissa.

Olennaista sen sijaan on, että henkilökohtainen vapaus on eräs keskeisistä perusoikeuksista ja vapaudenriiston ja siihen liittyvien toimintarajoitusten tulee olla laillisia kaiken aikaa. Asiaa käsitellyt tuomari vastaa viime kädessä siitä, että tutkintavangin vapauttamispäätöksestä ilmoitetaan tarvittaville tahoille. A on käsillä olevat asiat ratkaisseena tuomarina hoitanut vastuullista tuomarin tehtävää, jossa hän on käyttänyt merkittävää, välittömästi henkilöihin kohdistuvaa julkista valtaa. Oikeusturvasyistä tuomarilta on tällaisessa tilanteessa vaadittava erityistä huolellisuutta. Kysymys ei ole ollut pelkästään sellaisista menettelytapakysymyksistä, joilla ei olisi viranhoidon tai yksityisten etujen kannalta mainittavaa merkitystä.

Tapauksessa b) henkilö oli ilman laillista perustetta tutkintavankina yli kaksi viikkoa, vaikka hänen vapautensa ei tuona aikana olisi lainkaan saanut olla riistettynä. Tämän vuoksi ja muutoinkin edellä kerrotun perusteella A:n epäillyn menettelyn voidaan tapauksessa b) katsoa vakavasti loukanneen yksityistä etua ja myös olennaisesti vaarantaneen luottamusta viranomaisen toiminnan asianmukaisuuteen. Kyseistä tekoa ei näin ollen voida pitää rikoslain 40 luvun 10 §:n tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

Tapauksessa a) henkilö oli ilman laillista perustetta tutkintavankina yli kaksi kuukautta (68 päivää). Tapaukset a) ja b) eroavat erityisesti siinä mielessä, että tapaus a):ssa henkilö oli perusteettoman tutkintavankeuden aikana samanaikaisesti vankeusvanki, eli hänen vapautensa olisi joka tapauksessa ollut riistettynä, mutta hänen yhteydenpitomahdollisuuksiaan oli rajoitettu vangitsemispäätöksessä mainituin tavoin. On siten mahdollista katsoa, että tapauksessa a) yksityistä etua ei ole tosiasiallisesti loukattu siinä määrin vakavasti kuin tapauksessa b) huolimatta siitä, että perusteeton tutkintavankeus kesti huomattavasti pidemmän ajan. Toisaalta tapauksen a) osalta A toteaa esitutkinnassa myös seuraavaa: *”Jos muistan oikein niin tämä tuli ilmi sen toisen jutun jälkeen. Kävin läpi kaikki nämä vankirekisteristä, kaikki nämä mitä minulla oli ollut pakkokeinoja ja tietenkin siellä luki sitten, että vankeusvanki ja en minä sitä sitten sen enempää tarkastanut. Vankeusvanki, niin sehän on siellä kuitenkin ja nehän jäi sitten päälle vielä nämä, mitä siellä oli nämä yhteydenpitörajoitukset ja muut. En mitään muistiinpanoja tehnyt, mutta muistan, että näin se olisi ollut.”*. Tultuaan tietoiseksi tapauksesta b) A oli siis kertomansa mukaan itse havainnut tapauksen a), mutta ei ollut tämänkään jälkeen ryhtynyt toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vapauttamispäätöksestä olisi ilmoitettu tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Tähän ilmoittamatta jättämiseen puututtiin siis käräjäoikeudessa myös tapauksessa a) vasta sen jälkeen kun ulkopuolinen taho oli ollut käräjäoikeuteen yhteydessä.

Asiaa kokonaisuutena arvostellen A:n epäillyn menettelyn voidaan kaiken edellä kerrotun perusteella myös tapauksessa a) katsoa muun ohella loukanneen yksityistä etua ja myös vaarantaneen luottamusta viranomaisen toiminnan asianmukaisuuteen siinä määrin, että tekoa ei voida pitää rikoslain 40 luvun 10 §:n tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

1.2.3 Epäilty tuottamuksellinen vapaudenriisto

A:ta on kuultu esitutkinnassa rikoksesta epäiltynä lisäksi sen johdosta, että hän olisi edellä kerrotussa tapauksessa b) syylistynyt myös rikoslain 25 luvun 6 §:n 1 momentin mukaiseen tuottamukselliseen vapaudenriistoon. Asianomistaja (tapauksessa tutkintavankina ollut henkilö) on tältä osin vaatinut A:lle rangaistusta. A on puolestaan esitutkinnassa kiistänyt syylistyneensä menettelyllään kyseiseen rikokseen. Hänen näkemyksensä mukaan kysymyksessä on ollut teknisessä työssä tapahtunut virhe.

Rikoslain 25 luvun 6 §:n 1 momenttia koskevien lain esitöiden mukaan säännös koskee lähinnä niitä ammattiryhmiä, joiden tehtävänä on varmistautua siitä, että ihmisten liikkumisvapautta ei oikeudettomasti rajoiteta. Yhtenä esimerkkinä on mainittu sellaiset vapaudenriistoon oikeutetut viranomaiset, joiden tulee varmistua siitä, että vapaudenmenetys ei vaikkapa huolimattomuudesta tapahtuneen lasku- tai kirjoitusvirheen vuoksi ole lain sallimaa pitempi. (HE 94/1993 vp, s. 110)

A on tapauksessa b) toimiessaan pakkokeinoasian tuomarina ollut sellaisessa asemassa, jossa hänellä on ollut mahdollisuus tehdä henkilön vapaudenriistoa koskevia päätöksiä. Olen jo tuonut esille, että A on kyseisessä tapauksessa laiminlyönyt ryhtyä toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vapauttamispäätöksestä ilmoitetaan tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Tästä A:n huolimattomuudesta on aiheutunut henkilölle yli kahden viikon vapaudenmenetys ilman laillista perustetta. A on siten huolimattomuudellaan aiheuttanut toiselle vapaudenmenetyksen.

Tuottamuksellista vapaudenriistoa koskevan säännöksen mukaan vapaudenmenetyksen aiheuttaminen ei ole rangaistavaa, jos teko, huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko, on vähäinen. Säännöksen esitöiden mukaan teon haitallisuuden arvioinnissa on otettava huomioon etenkin vapaudenmenetyksen kesto ja ne olosuhteet, joissa vapautensa menettänyt joutuu ole-

maan. Yli vuorokauden kestänyttä vapaudenmenetystä ei yleensä voida pitää enää vähämerkityksisenä. (HE 94/1993 vp, s. 110)

Käsillä olevassa tapauksessa henkilölle aiheutui siis kerrotuin tavoin yli kahden viikon perusteeton vapaudenmenetys. Erityisesti tästä perusteettoman vapaudenmenetyksen varsin pitkästä kestosta johtuen mielestäni selvää on, että A:n epäiltyä tekoa, huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko, ei voida pitää rikoslain 25 luvun 6 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

2. Epäilty menettely istunnossa

2.1 Menettely suoritettun esitutinnan perusteella

Vangitsemisistunnossa 28.12.2012 vastaajana ollut henkilö on esitutkinnassa asianomistajana kuultuna kertonut, että puheenjohtajana istunnossa toiminut A oli käskenyt hänen olla hiljaa ja hän oli kertomansa mukaan ollut hiljaa. Asianomistajan mukaan A oli lisäksi sanonut hänelle ”*Oletsa jotenkin jälkeenyään?*”.

Esitutkinnassa kuultuna A kiistää tämän todeten, että väitteessä ei ole minkäänlaista perää. Mainituksessa istunnossa vastaajan avustajana toiminut ja esitutkinnassa todistajana kuultu asianajaja ei kertomansa mukaan muista, että A olisi sanonut kuten asianomistaja väittää. Avustajan mukaan tämänsuuntaista kieltä A käyttää, avustajan käsityksen mukaan kyllä tietoisesti loukaamatta ketään. Istunnossa paikalla ollut ja esitutkinnassa todistajana kuultu rikoskomisario toteaa muistavansa, että A oli kyllä joutunut kysymään asianomistajalta, että eikö tämä ymmärtänyt, mitä tälle sanottiin, kun jatkoi vain huutamista, eikä hiljentynyt. Rikoskomisario ei muista mitä sanaa A oli käyttänyt, mutta toteaa, että A:n ei varmasti ollut tarkoitus mitenkään herjata asianomistajaa, vaan ainoastaan kysyä eikö tämä ymmärtänyt olla hiljaa, koska hänet muuten poistettaisiin salista.

Istunnossa myös paikalla ollut ja esitutkinnassa todistajana kuultu vanhempi konstaapeli toteaa muistavansa, että asianomistaja ei ollut noudattanut A:n pyyntöä hoitaa asiaa avustajan kautta. Asianomistaja oli jatkanut itse asian selvittämistä, minkä jälkeen A oli korottanut ääntään sanoen asianomistajalle: ”*Nyt hiljaa, oletteko päästänne vialla/tyhmä, kun ette ymmärrä kun joku pyytää olemaan hiljaa*”. Vanhempi konstaapeli muistelee, että A oli sanonut jotain tuon kaltaista, mutta täysin varma hän ei sanoista voinut olla. Vanhemman konstaapelin mielestä A oli nimenomaan tarkoittanut, että oliko asianomistajassa jotain vikaa, kun hän ei ollut ymmärtänyt olla hiljaa, vaikka häntä oli pyydetty hiljenemään.

Kerrotun valossa epäselväksi on jäänyt, mitä A oli istunnossa tarkalleen sanonut. Selvyyden vuoksi totean, että ajan kulumisen vaikeuttaa tapauksessa olennaisesti istunnossa käydyn keskustelun täsmällisten sanamuotojen muistamista ja asiaan ei ole saatavissa enemmälti lisäselvitystä. Todistajien kertoman mukaan A oli pyytänyt asianomistajaa olemaan istunnossa hiljaa, mutta tämä ei ollut hiljentynyt. Esitutinnan perusteella voidaan päätellä, että A oli tämän jälkeen jotakin asianomistajan ymmärryksen puutteeseen viittaavaa sävyllään arveluttavaa sanamuotoa käyttäen paheksunut sitä, että asianomistaja ei kehotuksesta huolimatta ollut hiljaa.

2.2 Menettelyn oikeudellinen arviointi

2.2.1 Epäilty kunnianloukkaus

Tapahtuma-aikana voimassa olleen rikoslain 24 luvun 9 §:n (531/2000) 1 momentin mukaan se, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa (1 kohta), taikka muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista (2 kohta), on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Kyseistä momenttia on sittemmin muutettu 1.1.2014 voimaan tulleella lainmuutoksella 879/2013. Kunnianloukkauksesta voidaan momentin mukaan nykyisin tuomita vain sakkoon, muutoin momentin sanamuoto on säilynyt ennallaan (ks. tarkemmin HE 19/2013 vp, s 45-47).

Kunnianloukkaus on rangaistava vain tahallisenä. Tämä koskee niin tapahtuma-aikaista kuin nykyisin voimassa olevaa lakia (ks. HE 184/1999 vp, s. 34 ja HE 19/2013 vp, s. 46). Kirjallisuudessa on katsottu edellä mainitun 2 kohdan osalta, että tahallisuuteen on katsottava riittävän sen, että tekijä on pitänyt toisen halveksutuksi tulemistä varsin todennäköisenä seurauksena, vaikkei se ole ollut teon tarkoitus (Frände, Dan ja Wahlberg, Markus: Kunnianloukkaustahallisuus, teoksessa ”Keskeiset rikokset”, Helsinki 2014, s. 424-425).

Korkein oikeus puolestaan arvioi päätöksessään KKO 2007:56, että jo loukkaamistarkoituksen puuttuminen sulki pois tahallisuuden. Kyseisessä tapauksessa korkein oikeus hylkäsi syytteen kunnianloukkauksesta todeten asiassa jääneen näyttämättä, että rikoksesta epäilty olisi mainitussa 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla tahallisesti halventanut asianomistajaa. Perusteluissaan korkein oikeus totesi, että epäillyn oli täytynyt pitää loukkausta ainakin tekonsa todennäköisenä seurauksena, mutta epäillyn menettely ei osoittanut sellaista loukkaamistarkoitusta, jota mainitussa 2 kohdassa edellytetään.

Käsillä olevassa asiassa tulee arvioitavaksi, täyttääkö A:n epäilty menettely rikoslain kunnianloukkausta koskevan 24 luvun 9 §:n 1 momentin, lähinnä sen 2 kohdan mukaisen tunnusmerkistön. Olen edellä jo todennut, että todistajien kertoman mukaan A oli pyytänyt asianomistajaa olemaan istunnossa hiljaa, mutta tämä ei ollut hiljentynyt. Esitutkinnan perusteella voidaan päätellä, että A oli tämän jälkeen jotakin asianomistajan ymmärryksen puutteeseen viittaavaa sävyllään arveluttavaa sanamuotoa käyttäen paheksunut sitä, että asianomistaja ei kehotuksesta huolimatta ollut hiljaa.

Ottaen erityisesti huomioon ne todistajien kertoman mukaiset olosuhteet millaisessa tilanteessa ja asiayhteydessä A:n on mainituin tavoin epäilty menetelleen, katson, ettei asiassa joka tapauksessa ole näyttöä siitä, että A:lla olisi ollut tarkoitus halventaa vastaajaa tai että A olisi pitänyt vastaajan halveksutuksi tulemistä varsin todennäköisenä seurauksena. Asiassa ei siis ole näyttöä siitä, että A olisi menetellyt tahallisesti, joten edellä mainittu kunnianloukkausta koskeva tunnusmerkistö ei täyty.

2.2.2 Muu oikeudellinen arviointi

Rikoslain 40 luvun 9 §:n (604/2002) mukaan jos virkamies virkaansa toimittaessaan tahallaan muulla kuin luvun 1 – 8 §:ssä tai 11 luvun 9 a §:ssä säädetyllä tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisu-

tena arvostellen vähäinen, hänet on tuomittava virkavelvollisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen tulee käyttäytyä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Lainkohta asettaa virkatehtävissä vaatimuksia myös kielenkäytölle, jonka tulee ilmentää virkamieheltä edellytettyä asiallista käyttäytymistä. Vaikka lainkohdasta ei voikaan johtaa mitään yksityiskohtaisia sääntöjä kielenkäytön suhteen, on selvää, että ainakaan halventaviksi katsottavat ilmaisut eivät kuulu virkakieleen. Tuomarin tehtävässä käyttäytymiselle on lisäksi asetettava korostettu vaatimus. Tuomari edustaa asianosaisten ja todistajien suuntaan sekä muutoinkin ulospäin tuomiovaltaa. Tuomarin tulee käyttäytyä tahdikkaasti ja hänen on varottava, ettei hänen kielenkäytöstään välity ulospäin sellaista kuvaa, joka esimerkiksi olisi omiaan herättämään epäilyksiä tuomioistuimen puolueettomuutta kohtaan.

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin osalta voidaan lähtökohtaisesti todeta, että epäasiallinen kielenkäyttö on lainkohdan vastaista riippumatta siitä, onko virkamiehellä ollut loukkamistarkoitusta tai onko hän muutoin menetellyt tahallisesti. Ottaen huomioon A:n edellä kerrotun menettelyn ja edellä mainitut kyseistä lainkohtaa koskevat yleiset näkökohdat, katson A:n menettelleen valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin vastaisesti.

Mainitun valossa asiassa tulee myös tarkemmin rikosoikeudellisesti arvioitavaksi se, täyttääkö A:n epäilty menettely virkavelvollisuuden rikkomista koskevan rikoslain 40 luvun 9 §:n mukaisen tunnusmerkistön tai edellä kohdassa 1.2.1 selostetun tuottamuksellista virkavelvollisuuden rikkomista koskevan rikoslain 40 luvun 10 §:n tunnusmerkistön. Edellä kunnianloukkauksen tunnusmerkistöä koskevan tahallisuusarvioinnin yhteydessä esitettyjen näkökohtien johdosta asiassa tulee arvioitavaksi lähinnä tuottamuksellista virkavelvollisuuden rikkomista koskevan tunnusmerkistön mahdollinen täyttyminen.

Tuottamuksellista virkavelvollisuuden rikkomista koskeva tunnusmerkistö edellyttää ensinnäkin, että virkamies rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa. Oikeuskäytännössä (ks. esim. KKO 2000:40) on katsottu, ettei valtion virkamieslain 14 §:n virkamiehen yleisiä velvollisuuksia käsittelevällä säännöksellä ole tässä yhteydessä muista säännöksistä riippumatonta itsenäistä merkitystä. Oikeuskirjallisuudessa säännöstä on pidetty ongelmallisena rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta, johon sisältyy vaatimus rikossäännöksen täsmällisyydestä (Nuutila, Ari-Matti: Teoksessa ”KKO:n ratkaisut kommentein I”, Helsinki 2000, s. 249).

Toisaalta oikeuskirjallisuudessa on todettu olevan joka tapauksessa selvää, että virkavelvollisuuden ei tarvitse suoraan ilmetä säännöksistä tai määräyksistä. Riittää, kun virkavelvollisuus perustuu niihin (Viljanen, Pekka: Virkarikokset, teoksessa ”Keskeiset rikokset”, Helsinki 2014, s. 845). Lisäksi on todettu, että huomiota on myös kiinnitettävä siihen, kuinka tarkasti kysymyksessä olevan laatuinen velvollisuus on kuvattavissa. Esimerkiksi virkamiehen käyttäytymisvelvollisuutta ei ole mahdollista kuvata eri tilanteita ajatellen yksityiskohtaisesti, kun taas tehtävään sisältyvät suoritusvelvoitteet voidaan yleensä säännöksiin tai määräyksiin osoittaa melko seikkaperäisesti (Rautio, Ilkka: Virkarikokset ja julkisyhteisön työntekijän rikokset, teoksessa ”Rikosoikeus”, Helsinki 2008, s. 1131).

Edellä esitetystä voidaan nähdäkseni tehdä se johtopäätös, ettei ole täysin yksiselitteistä, miten nyt käsillä olevassa yksittäisessä tapauksessa valtion virkamieslain 14 §:n 2 momenttia on tulkittava säännöksiin tai määräyksiin perustuvana virkavelvollisuutena rikoslain 40 luvun 10 §:n tarkoittamassa merkityksessä.

Rikoslain 40 luvun 10 §:n mukaisen teon vähäisyyden osalta voidaan todeta, ettei lainsäädännössä tai sen esitöissä ole esitetty mitään täsmällisiä kriteerejä sen arvioimiselle. Arviointi on siten tehtävä tapauskohtaisesti yleistettävissä olevien kriteerien mukaisesti. Edellä kohdassa 1.2.2.3 on jo tuotu esille lain esitöissä ja oikeuskäytännössä näiltä osin esitettyjä näkökohtia.

Ottaen erityisesti huomioon ne todistajien kertoman mukaiset olosuhteet millaisessa tilanteessa ja asiayhteydessä A:n on kerrotuin tavoin epäilty menetelleen, katson joka tapauksessa, että teko olisi huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen vähäinen rikoslain 40 luvun 10 §:n merkityksessä. Arvioinnissani olen kiinnittänyt huomiota erityisesti siihen, että puheenjohtajana toimivan tuomarin prosessinjohtoon kuuluu olennaisesti puheenvuorojen jakaminen ja järjestyksen ylläpitäminen käräjäoikeuden istunnossa, ja että todistajien kertoman mukaan asianomistaja (eli istunnossa vastaajana ollut henkilö) ei ollut A:n prosessinjohtoa aluksi noudattanut. A:n epäilty menettely ei näin ollen joka tapauksessa täytä tuottamuksellisen virkavelvollisuuden rikkomisen tai muunkaan virkarikoksen tunnusmerkistöä. A on kuitenkin aikaisemmin mainitsemillani perusteilla menettelyt valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin vastaisesti.

3. Johtopäätökset ja toimenpiteet

3.1 Syytteen nostaminen

Pyydän valtakunnansyyttäjälle osoittamassani kirjeessä valtakunnansyyttäjää ryhtymään toimenpiteisiin syytteen nostamiseksi tämän päätöksen mukaisesti Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden käräjätuomaria A:ta vastaan kahdesta rikoslain 40 luvun 10 §:ssä (604/2002) säädetystä tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta sekä rikoslain 25 luvun 6 §:n (578/1995) 1 momentissa säädetystä tuottamuksellisesta vapaudenriistosta.

Asiassa ei ole näiltä osin tullut ilmi sellaisia A:n menettelyn moitittavuutta vähentäviä tai muita seikkoja, joiden vuoksi asiassa ei olisi aihetta syytteen nostamiseen.

A)

Suoritetun esitutinnan perusteella on todennäköisiä syitä epäillä, että käräjätuomari A on seuraavin, edellä kohdassa 1.2.2.1 tarkemmin kuvatuin tavoin huolimattomuudesta rikkonut virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin ja määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa:

Syytekohta 1 (tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen 10.1.-20.3.2013, Porvoo):

A on laiminlyönyt ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että hänen käsiteltävänä olleessa asiassa 10.1.2013 tekemästään päätöksestä vapauttaa tutkintavanki ilmoitetaan tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Laiminlyönnin seurauksena kyseinen henkilö on ollut ilman laillista perustetta tutkintavankina 20.3.2013 saakka, eli yli kaksi kuukautta siten, että hän on samanaikaisesti ollut vankeusvanki, eli hänen vapautensa olisi joka tapauksessa ollut riistettynä, mutta tutkintavankina hänen yhteydenpitomahdollisuuksiaan on rajoitettu vangitsemispäätöksessä mainituin tavoin. Tekoa ei voida edellä kohdassa 1.2.2.3 tarkemmin esitetyn perusteella pitää huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomista koskevan säännöksen tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

Oikeusohjeet:

Rikoslaki 40 luku 10 § (604/2002)

Euroopan ihmisoikeussopimus 5 artikla

Perustuslaki 7 § 1 ja 3 momentti

Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti ja 45 § 1 momentti

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden laamannin 5.11.2012 antama ohje ”Pakkokeinotuomarin tehtävät”.

Syytekohta 2 (tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen 26.2.-13.3.2013, Porvoo):

A on laiminlyönyt ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että hänen käsiteltävänänsä olleessa asiassa 26.2.2013 tekemästään päätöksestä vapauttaa tutkintavanki ilmoitetaan tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Laiminlyönnin seurauksena kyseinen henkilö on ollut ilman laillista perustetta tutkintavankina 13.3.2013 asti, eli yli kaksi viikkoa, vaikka hänen vapautensa ei tuona aikana olisi lainkaan saanut olla riistettynä. Tekoa ei voida edellä kohdassa 1.2.2.3 tarkemmin esitetyn perusteella pitää huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat kokonaisuutena arvostellen tuottamuksellista virkavelvollisuuden rikkomista koskevan säännöksen tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

Oikeusohjeet:

Rikoslaki 40 luku 10 § (604/2002)

Euroopan ihmisoikeussopimus 5 artikla

Perustuslaki 7 § 1 ja 3 momentti

Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti ja 45 § 1 momentti

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden laamannin 5.11.2012 antama ohje ”Pakkokeinotuomarin tehtävät”.

B)

Suoritetun esitutinnan perusteella on todennäköisiä syitä epäillä, että A on seuraavin, edellä päätökseni kohdassa 1.2.3 tarkemmin kuvatuin tavoin huolimattomuudesta aiheuttanut toiselle vapaudenriiston:

Syytekohta 3 (tuottamuksellinen vapaudenriisto 26.2.-13.3.2013, Porvoo):

A on laiminlyönyt ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että hänen käsiteltävänänsä olleessa asiassa 26.2.2013 tekemästään päätöksestä vapauttaa tutkintavanki ilmoitetaan tutkintavangin säilyttäneelle vankilalle. Laiminlyönnillään A on huolimattomuudesta aiheuttanut toiselle vapaudenmenetyksen siten, että henkilö on ollut ilman laillista perustetta tutkintavankina 13.3.2013 asti, eli yli kaksi viikkoa. Erityisesti tästä perusteettoman vapaudenmenetyksen varsin pitkästä kestosta johtuen tekoa ei huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko voida pitää tuottamuksellista vapaudenriistoa koskevan säännöksen tarkoittamalla tavalla vähäisenä.

Lainkohta:

Rikoslaki 25 luku 6 § (578/1995) 1 momentti

3.2 Muu arviointi

Asiassa ei muilta osin ole tullut ilmi mitään sellaista, jonka perusteella minulla tuomareiden virkarikosasioiden erityissyyttäjänä olisi syytteen nostamiseen edellytettäviä todennäköisiä syitä esitutkinnassa tutkitun A:n epäillyn syyllisyyden tueksi.

Edellä kohdassa 2.2.2 mainitun mukaisesti saatan käsitykseni A:n valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin vastaisesta menettelystä hänen tietoonsa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

3.3 Päätöksen lähettäminen tiedoksi

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden laamannille ja Helsingin hovioikeuden presidentille. Jäljennös päätöksestä lähetetään lisäksi tiedoksi esitutkinnassa kuulluille asianomistajille ja esitutkinnan toimittaneelle keskusrikospoliisille.

Oikeuskansleri

Jaakko Jonkka

Esittelijäneuvos

Markus Löfman